

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. III. De Blasphemia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

consent Doctores communis Contra Castro Palao dicitur. 2. de Vitiis Relig. oppos. punct. 2. n. 9.) vel inconsideratione exculetur.

QUESTIO II.

De Sacrilegio.

SACRILEGIUM si nominis etymologiam spectemus, idem est, quod rei sacræ legum seu furtum. Solet tamen modò latius sumi, & quidem aliquando pro quavis irreverentia Deo facta: quo sensu etiam comprehendit impios cultus. Propriè autem, ut ad hunc locum spectat, sumitur pro violatione rei sacræ, seu irreverentia, quæ Deo inferitur per indignam tractationem rei sacræ. Cùm autem tria sint genera rerum sacrarum, videlicet personæ, loca & aliæ res ad divinum cultum ordinatæ, hinc etiam tres exurgunt species sacrilegii una ratione personæ, altera ratione loci & tertia ratione alicujus alterius rei ad divinum cultum ordinatæ, quæ solet simpliciter dici sacrilegium ratione rei sacræ.

Est triplex.

Sacrilegium ratione personæ committitur, quando in Sacerdotem, aut Clericum, vel Religiosum manus violentia injicitur, sive id fiat percussione, occisione, mutilatione, sive alia gravi injuria. Deinde quando exercetur actus contra castitatem à persona, vel circa personam, Deo per votum castitatis consecratam, Denique quando Clericus indebitè trahitur ad tribunal sæculare.

Aliud ratione personæ.

Sacrilegium ratione loci committitur, quando Ecclesia, altare &c. violatur & profanatur, effringitur, spoliatur &c. de quibus supra egimus, agendo de reverentia debita locis sacris.

Aliud ratione loci.

Ad sacrilegium ratione rei sacræ multa spectat, cum res sacræ hic sit multiplex: aliæ enim sanctitatem efficiunt, ut sunt Sacramenta, vel sunt instrumenta in rebus sacris administrandis, ut vasa sacra, ornamenta &c: vel significat res sacras, ut verba sacra. Unde uti verbis sacræ Scripturæ ad superstitiones, immo ad facetias, est sacrilegium. Vel sacræ repræsentat, ut imagines Christi & Sanctorum: vel sunt particule, sicut res factorum, ut sunt Reliquiæ: vel sunt mensura actionum sacrarum, ut dies dominici & festivi: vel ad sustentationem sacrarum sunt dicata, ut bona Ecclesiarum. Harum rerum indignæ tractationes sunt sacrilegia, diversæ tamen speciei, ratione diversæ sanctitatis rerum.

Et alia ratione rei sacræ, quod iterum multiplex.

Sacrilegium, ceteris paribus, eò est gravius, quò major in sanctitatem obtinet res, quæ violatur, v.g. majus est peccatù violare sacramentum, quàm locum sacrum. Dixi, ceteris paribus, quia in hoc etiam est consideranda conditio operis, quo violatur: an nimirum multùm repugnet sanctitati, ut majus est confringere imagines, quàm sine devotione commutare.

Majus per se est sacrilegium quo major violatur sanctitas.

Est mortale: quando.

Sacrilegium est mortale, primò quando

aliquid fit in contemptum rei sacræ. Secundò quando notabiliter contravenitur sanctitati rei sacræ, & gratiis irreverentia ei irrogatur, ut si quis obstrictus voto castitatis committat actum carnis in suo genere mortalem.

Potes: An contravenire voto sit sacrilegium? Resp. I. contravenire voto castitatis est sacrilegium: quia vovens castitatè corpus suum Deo consecrat, ut immune maneat ab omni contaminatione libidinis, ex qua consecratione peculiarem cõtrahit sanctitatem, cujus violatio est sacrilegia. Resp. II. cum in aliis votis aliarum virtutum non ita quis consecratur Deo, sed tantum ad exhibendum opus Deo promissum, hinc non tam propriè est sacrilegium, sed magis perfidia contra fidelitatem.

II. Quando violatio voti sit sacrilegium.

Pro fine notandum est cum Sylvio q. 99. art. 3. non omne peccatum à persona sacræ, vel in personam sacræ commissum, esse sacrilegium propriè & formalitèr, sed illud tantum, quod directè committitur contra sanctitatem personæ. Hinc inebriatio, superbia, mendacium &c. à persona sacræ commissum non sunt sacrilegia, prout nec est ira in talem personam exercita citra injuriæ illationem.

12. Non omne peccatum à persona sacræ vel in eam commissum est sacrilegium.

Ad dignoscendum itaque generalitèr sacrilegii malitiam, attendendum est, ad quid persona, locus vel res sit sanctificata, & videndum, an actus contra illud, ad quod sanctificata dicitur, committatur: si ita sit, sacrilegii rationè habet; aliàs non. Et sic, quia Ecclésiæ sanctificatus est quoad exemptionem ab oneribus & jurisdictionibus sæcularibus, non autem ad puritatem à libidine, hinc sacrilegium perpetrat, qui illam exemptionem violat; secus si in eo fornicetur.

Regula generalis.

QUESTIO III.

De Blasphemia.

BLASPHEMIA generalitèr idem est, quòd convitium vel maledictum in aliquem, præsertim alicujus excellentiæ & dignitatis, juxta illud Apostoli Corinth. 1. c. 4. Blasphemamur, & obsecramus. Propriè autè sumpta blasphemia, est injuriola in Deum locutio, seu est contumelia in Deum verbo irrogata. Contumelia opponitur honorì, & generatim idem est, quòd omne signum vel factum, quòd honorì alterius derogatur. Hinc alia est contumelia factorum, ut si quis alteri in faciem spuatur; alia verborum, & hæc est blasphemia: sicut enim non omnis honoratio Dei est laus, sed tantum ea, quæ verbis fit, ita non omnis inhonoratio est blasphemia: quia hæc adversatur laudi divinæ. Unde blasphemia opponitur Religioni, ut pote quæ laudi & honorì Dei, quæ Religio tuetur, directè adversatur.

13. Quod blasphemiam.

Blasphemia primò dividitur in enuntiativam, imprecativam & dehonestativam. Enuntiativa est, quando tribuitur aliquid Deo ejus excellentiæ derogans, ut si dicatur

14. Dividitur in enuntiativam.

tur crudelis, injustus &c. vel quando negatur aliquid ei competens, ut cum negatur filii aequalitas, vel Dei existentia: vel denique dum tribuitur creaturae aliquid Deo competens: Per hoc enim significatur, quod Deus non distinguatur a creatura. Sic Pharisaei Luca 11. dicebant In Beelzebub principe demoniorum eicit demonia: ubi erat duplex blasphemia, cum tribuatur diabolo, quod Deo convenit, & Christo commercium cum diabolo. Blasphemia imprecativa est, cum quis optat Deo malum: & talis est blasphemia damnatorum ac pessimorum hominum. Dehonoriativa est, cum quis membra Christi vel Sanctorum indecore & inhoneste nominat.

Imprecativam est dehonoriativam.

15. Secundo dividitur in haereticalem & non haereticalem.

Blasphemia secundo dividitur in haereticalem & non haereticalem. Haereticalis est, quae haeresim continet. Talis est omnis enuntiativa. Non haereticalis, quae non continet haeresim: ut sunt omnes blasphemiae, quae fiunt optando, imperando & imprecando: item quae fiunt nominando aliquid, quod in Deo invenitur, per modum contumeliae & irrisionis. Huc spectant multae vulgares blasphemiae, quae ex iracundia proficiuntur, ut displiceant Deo, ad respectum Dei &c.

16. An ex qua do contumelia fit blasphemia.

Petes: An contumelia in Sanctos fit blasphemia? Resp. I. Aff. si redundet in Deum, ut si quis expressè intendat, in Deum, volens illius honori detrudere: item si cogitet quidè de Sancto, sed cum aliquo expressa habitudo ad Deum, tamquam peculiaris amici, ministri &c. Resp. II. si tantum feratur in Sanctos & non sit respectus ad Deum, non erit blasphemia, sed peccatum oppositum dulciae. Videtur tamen semper aliquo modo tale peccatum aggravari, quia tendit in obiectum, quod de se aliquo modo redundat in Deum, & consequenter aliquo modo est blasphemia. Ita Suarez l. 1. de Irreligiositate c. 5. n. 6. Lessius c. 35. dub. 5. n. 23. & alij.

Blasphemia ex genere suo est peccatum mortale.

Blasphemia ex genere suo est peccatum mortale. Ita omnes. Ratio est, quia in ea per contumelias Deus impetitur: advertit autem Suarez sup. c. 6. n. 1. ut sit propriè blasphemia debere proferri per modum convitii, alias si tantum materialiter, vel ex levitate, ut joco proferatur, censet fore peccatum levitatis & irreverentiae: quia nomen in vanum assumitur: non autem blasphemiae. Hoc tamen limitat Sanchez l. 2. c. 32. n. 2. ad casum, quo jocus dicitur modus impediendi divini honoris diminutionem, ex illis verbis blasphemis alioquin per se inferendam: si verò modus dicendi ex se natus sit Deum inhonorare, censet jocum à blasphemia non exculare.

18. Nequid ex quo levitate non censetur.

Blasphemia ex levitate materiae nequit esse venialis, nisi simul accedat subreptio: nam sicut perjurium assertorium, etiam in minima re, gravem continet malitiam, ita quoque blasphemia vera & formalis, in quantumcumque parva materia, gravem in Deum irreverentiam involvit. Censet quidem Sylherinx Sum. Theol. Pars III.

vius 2. 2. q. 13. art. 2. & post eum Bassius in Supplem. Blasphemia n. 5. in blasphemia contra Sanctos dari, posse levitatem materiae, si Sancti considerentur secundum propriam excellentiam, sine respectu ad Deum: verum tunc non est proprie blasphemia, ut ante monuimus.

Subreptio à mortali excusans fieri potest primo: si quis ex subitanea passione prius proferat verbum, quam extendat ad sensum: tunc enim dicit quidem verbum blasphemum, sed non blasphemans. Secundo ex prava consuetudine, quae licet non excuset, quamdiu voluntaria est: nihilominus, si in ipso actu tollat advertentiam, non erit nova malitia, saltem mentalis, in ipso actu: teneatur tamen quis talem consuetudinem corrigere: quia illi actus, in quos prorumpit, sunt divino honori injuriosi: unde id omittendo censetur honorem Dei parvipendere: ideoque graviter peccat, & in confessione tenetur exprimere, se talem consuetudinem habere, & neglexisse eam corrigere.

19. Prout excusatur subreptio.

Quid de consuetudine blasphemandi.

Quod attinget gravitatem blasphemiae comparative ad alia peccata, censendum est eam, ex praecisa ratione blasphemiae, esse minus peccatum, quam sit infidelitas: eo quod haec opponatur virtuti theologicae, illa verò tantum morali, quae est Religio. Dixi, ex praecisa ratione &c. quia blasphemia potest habere adjunctam haeresim & infidelitatem, quo casu simplicem infidelitatem, in malitia superabit. Similiter si procedat ex intentione convitiandi Deo, sive ex odio ejusdem, sive ex furore iracundiae, gravissimum est peccatum inter ea, quae Religioni opponuntur: cum in tali blasphemia intendatur malum Dei, in aliis non ita. Unde eatenus gravius est idololatriam, perjurio, violatione voti, & sacrilegio: si autem non fiat ex intentione convitiandi Deo, sed ex ira in hominem vel impatientia, non videtur gravius idololatriam. Blasphemiam autem simpliciter esse perjurio graviolem docet S. Augustinus l. contra mendacium c. 19. Vide Bassium sup. n. 6.

20. Blasphemia ex ratione sua est infidelitate minor.

Secus si alia malitia adjungantur.

Quo casu potest etiam superare idololatriam.

Dubitatur autem hic an omnes blasphemiae sint ejusdem speciei? Ad quod in primis dicendum est: haereticales specie differre à non haereticis. Similiter eas, quae procedunt ex odio Dei, desperatione &c. sic differre ab aliis, ita non procedentibus: idque ob extraneam saltem infidelitatis, odii &c. malitiam, in blasphemis illis respectivè imbitam. Si verò spectetur sola malitia blasphemiae propria, docet Sanchez sup. n. 38. & alij omnes blasphemias esse ejusdem speciei: ideoque in confessione non esse explicandam blasphemiam speciem, sed solum numerum, nisi aliunde nova malitiae species adjungatur.

21. Blasphemiae haereticales & non haereticales specie differunt.

Secus Quisnam putat, si sola blasphemiam malitiam spectentur.

Hanc tamen sententiam Arriaga disp. 24. de Fide scilicet n. 42. censet valde difficilem. Et sanè, spectando praecisam blasphemiae malitiam, longè aliter videtur Deo injuriosum

22. Quod tamen unum non admittitur.

sum & contumeliosum blasphemare contra Spiritus sancti vel Unitatis & Trinitatem, quam eius membra inhoneste & indecore (sic videlicet, ut formales Blasphemiae rationem induat) nominare. Similiter censet *Arriaga* Civerlas specie blasphemias committi ab eo, qui Deum posse peccare & posse errare blasphemando asserit. Unde quoties blasphemias, sive haereticas, sive no-

haereticas, notabiliter diversimode honori & laudi divinae adversantur, in confessione sunt determinate in particulari, non tantum quoad numerum, sed etiam quoad speciem explicandae; sic qui per blasphemiam negaret Christum divinitatem nostramque redemptionem, utramque blasphemiam in particulari, quoad speciem & numerum, exprimere teneretur.

DISPUTATIO NONA.

De Simonia.

QUESTIO I.

Quid & Quotuplex Simonia.

1. *Etyologia nominis, Simonia & qui ejus primi auctores.*

OMEN, Simonia, desumptum est a Simone Mago, qui primus in novo Testamento hoc vitio infectus legitur *Act. 8.* ubi refertur ipsum fuisse ab Aposto-

lis sibi pecunia comparare potestatem, ut quibuscumque manus imponeret, Spiritum sanctum acciperent: idque, juxta *S. Gregorium hom. 4. in Evangelia* & alios Patres ac Doctores, eo fine, ut ex hac potestate questum faceret, aliis Spiritum sanctum vendendo. Alioquin in veteri Lege, ante Simonem Magum, aliqui hoc crimine coinquinati leguntur, ut *Balaam Numer. 22. Giezi 4. Reg. 5.* quos refert *A Lapide* in locum *Act. 8.* citatum. Ideoque *Adrianus quodlib. 9.* Simoniam apud Doctores vetustiori vocabulo *Balamiam* dictam asserit. Et *D. Thomas 2. 2. q. 100. art. 1. ad 4.* ait, Simoniacos etiam posse dici *Giezi*tas: usus tamen pro nomine, Simonia, simpliciter invaluit.

2. *Quid Simonia.*

Simonia communiter definitur esse studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale, vel spiritual annexum, pretio temporali. Dicitur, voluntas, id est, actus voluntatis, studiosa, hoc est, deliberata. Hinc motus voluntatis non plene deliberatus, aut ex ignorantia inculcata procedens, non facit hominem simoniacum. Dicitur, emendi vel vendendi, comprehendendo sub his terminis omnem contractum non gratuitum, quo videlicet aliquid datur, vel accipitur non gratis, sed quasi pretio temporali interveniente, sive id fiat per emptionem, sive per mutationem, sive locationem &c.

3. *Quid res spirituales in allata definitione.*

Dicitur, aliquid spirituale, hoc est, quod a Deo, ut auctore gratiae, procedit, vel ad eum, ut auctorem gratiae, ordinatur. Hujusmodi autem res in triplici sunt differentia, quaedam enim sunt essentialiter spirituales, ut virtutes & dona supernaturalia Spiritus sancti: secus est de scientiis naturalibus, etsi in entitate sua physica spiri-

tualibus: pro quarum proinde usu pretium recipi potest sine periculo Simoniae, ut post alios observat *Wiggers dub. 11. nu. 59.* qui de usu Theologiae alter sentit, quam pro temporali pretio docere, non tantum inordinatum, sed etiam simoniacum esse censet *num. 65.* quod tamen non placet *Sylvio 2. 2. q. 100. art. 3.* ubi probabilius aequat oppositum.

Aliae res sunt spirituales & supernaturales causaliter, ut sacramenta, quae, etsi in substantia sua sint plane materialia, tamen sunt gratiae supernaturalis causativa. Huc etiam spectat potestas miraculorum, consecrationes & benedictiones Ecclesiae, & similia ad gratiam supernaturalem ex se dispositiva & excitativa, v.g. conciones &c. Aliae denique res sunt effectus virtutis supernaturalis, sive potestatis spiritualis, ut dispensatio, absolutio, patratio miraculorum &c.

Additur, vel spirituali annexum, id est, quod cum re spirituali conjunctionem habet, idque vel improprie, ut officium sacrae economiae Ecclesiae &c. vel proprie, & tunc vel antecedenter, ut jus patronatus, quod praesupponitur praesentationi ad beneficium & institutioni, vel consequenter, ut beneficia Ecclesiastica, quatenus dicuntur jus ad proventus Ecclesiasticos, praesupponunt enim titulum, sive officium spirituale: vel concomitantem, ut labor in administratione Sacramentorum.

In his autem rebus spiritualibus & annexis aliquando reperitur aliquid secundum se pretio aestimabile, ut in ornamentis Ecclesiae, calicibus, vestibus sacris &c. in aliis quibus verum non, ut in donis & gratiis Spiritus sancti. Haec posteriores nullatenus vendi possunt: secus est de prioribus, quae praecise ratione materiae, per se pretio aestimabiles, vendi possunt, quantum est ex natura rei, nisi videlicet Ecclesia id prohibeat. Cavendum tamen, ne ratione spiritualitatis carius vendantur, alioquin Simoniae macula non evitatur.

Additur denique, majoris explanationis gratia, pretio temporali, quo nomine comprehenditur pecunia, & quidquid pecunia aestimabile,